

Antoni Serra

"...On pleure les lèvres absentes
De toutes ces belles passantes
Que l'on n'a pas su retenir."

Les passantes, d'Antoine Pol, musicat i cantat per Georges Brassens

En qüestió de *belles passantes*, en aquest cas, de dones cinematogràfiques, de cel·luloide, en blanc i negre o de coloraines, també som un eclèctic. És natural, crec jo, que s'intentin conciliar totes les doctrines possibles –filosòfiques, teològiques i fins i tot càrniques– per admirar, amb la passió que la vida hagi volgut concedir-nos, les dones que no es poden tocar, que ens han “passat” per davant els ulls, que hem estimat durant alguns instants secrets i que, tot i la fugacitat, han tingut papers remarcables en la nostra formació sentimental. Jo he tingut molts d'amors cinematogràfics, més en l'època antiga –quan érem muts, però no cecs– que no en aquesta d'ara, que en diuen moderna i que tan sols és *light*, consumista i disbaratadament competitiva.

Si, en aquests moments, algú pensa que som un passerell que divaga, potser li donaré la raó.

Que consti, però, que no és una dissertació del tot gratuïta. Només ho és un xic, com passa sempre als tímids quan han de parlar d'amors, siguin espirituals o deliciosament pecaminosos; quan es tracta de reconèixer que preferim, que preferesc, contràriament del que poden pensar, Theda Bara en blanc i negre, posem per cas (la Salome del film d'Edwards, per exemple), que no la Carmen Sevilla de carn i ossos, per molta de carn que acumulàs damunt l'esquelet.

En fi, que hi ha actrius que, en el passat, han despertat en mi grans passions: Dolores Costello a *When a Man Loves*; Pola Negri a *Forbidden Paradise* (per més que Lubitsch intentà perversament distreure'm sense aconseguir-ho del tot); Brigitte Helm a *Metropolis* (que jo vaig incorporar en homenatge sentimental i emocionat a la meua primera novel·la del cicle Mosqueiro); Gloria Swanson a *Bluebeard's Eight Wife*; o, per posar punt i no ser excessivament promiscu, Ann

Harding a *The Fountain*. Aquestes són les meves dames indiscutibles, misterioses. Marcaren la meua ja llunyana –llunyaníssima, ai!– joventut i ara m'ajuden a enyorar, una de les ocupacions plausibles de la vellesa. Eren, totes elles, dones de cel·luloide, i encara en trobaríem algunes més: Clara Bow, Marie Dressler, Lyda Borelli o Dorothy Lamour (és una concessió a *High, Wide and Handsome*). Impossibles, inabastables, inabordables, i, tanmateix, d'una manera o altra, hi he fet l'amor sense condicions, sense promeses, sense temor a cap pressió/repressió social.

fundament enamorat. Una metamorfosi que no eren capaces d'aconseguir actrius que militaven en la cursileria regnant com Jane Russell, Analía Gadé, Greer Garson (una versió femella de Henry Fonda disfressat de Mrs. Miniver, en concessió ben intencionada a Antoni Figuera), Zsa-Zsa Gabor, Diana Durbin o la més inefable de totes, el model nord-americanyitzat per excel·lència, Doris Day (estic segur que aquesta flòvia mai no va saber què era un preservatiu: *Lover Come Back*). Ja em direu què es podia fer amb aquestes pepes inflades i inflables, sinó esquarterar-les a

Fer l'amor sense passar per la vicaria i sense portar els calçons blancs amb un segell del padre Damián no tan sols era pecat mortal durant el nacionalcatolicisme, sinó que et convertia per decret eclesiàstic en un tuberculós irredent. I el franquisme, això, ho condemnava de cop.

Però, sobretot, aquestes dames cinematogràfiques –les que he dit i algunes més encara: Marlene Dietrich (la de *So Sind die Männer*), Asta Nielsen, Louise Fazenda o Marion Davies– tenien la capacitat de fer-me perdre el cap, de fer-me creure que en qualsevol moment em convertiria en un amant com Déu i el Sant Pare manen o sia, un amant voraç, inesgotable, gens ni mica fidel, però pro-

cops d'imaginació.

I permeteu-me acabar aquest cens de belles passantes amb un homenatge incondicional a una actriu centroeuropea: Lya de Putti. Aquesta actriu de Budapest que va morir a Hollywood (tothom pot tenir una desgràcia a l'hora de morir: no saber triar el lloc adequat), que treballà a les ordres de Murnau (*Der Brennende Acker*) i de Griffith (*The Sorrows of Satan*), podria sintetitzar totes les meves passions i moltes altres dèries. Us ho explicaria si no fos que he d'acabar l'episodi. Exacte: el cinema existeix, perquè va existir Lya de Putti. Ja m'enteneu, confii... ♦

Jack Palance: "Quan sent parlar a algú de cultura, no ho puc avitar: trec el talonari de xecs"
El desprecio (1963) de Jean-Luc Godard

Pola Negri amb
George Siegmann